

Številka: 9630-224/2009-2
Datum: 13. 1. 2010

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE
Gospod Borut PAHOR, predsednik vlade

Gregorčičeva 20, 25
1000 LJUBLJANA

ZADEVA: Predložitev letnih poročil cerkva in drugih verskih skupnosti – zaprosilo AJPES

Spoštovani!

AJPES kot javna agencija, za svoje delo odgovorna Vladi RS, prosi Vlado RS za odgovor na vprašanje, ali je AJPES dolžan od cerkva in drugih verskih skupnosti

- (a) zahtevati predložitev letnih poročil za leto 2009 in
- (b) ne-predložitev sankcionirati kot prekršek.

Cerkve in druge verske skupnosti, kot je znano, več desetletij niso bile zavezane predlagati letnih poročil o svojem delovanju državnim organom in drugim javnim institucijam za namen predložitve zainteresirani javnosti. Vprašanje izpolnjevanja tovrstne obveznosti obravnavajo posamezni državni organi od sredine leta 2007, to je od uveljavitve Zakona o verski svobodi (v nadaljevanju: ZVS)¹. V tem okviru nekateri izmed njih menijo, da so registrirane cerkve in druge verske skupnosti (v nadaljevanju: verske skupnosti) dolžne predlagati AJPES letna poročila kot vse druge pravne osebe zasebnega prava, na podlagi Zakona o računovodstvu (v nadaljevanju: ZR)², ki je bil uveljavljen 1. 1. 2000, in na podlagi posebnega računovodskega standarda, ki velja za nepridobitne organizacije – pravne osebe zasebnega prava (podrobneje v prilogi). Kot pravno podlago za tako mnenje navajajo tretji odstavek 6. člena ZVS, ki določa, da so registrirane verske skupnosti 'pravne osebe zasebnega prava'. Pred tem je od leta 1976 veljavni Zakon o pravnem položaju verskih skupnosti v 7. členu določal, da so 'verske skupnosti pravne osebe po civilnem pravu'. Ker pojma 'pravna oseba civilnega prava' in 'pravna oseba zasebnega prava' v pravnem smislu pomenita isto, menimo, da sklicevanje na 6. člen ZVS ni zadostna pravna podlaga, da bi AJPES lahko na podlagi ZR zahteval predložitev letnih poročil verskih skupnosti in njihovo ne-predložitev obravnaval kot prekršek po 55. členu ZR.

Upoštevati je namreč potrebno, da so verske skupnosti civilno-pravne ali zasebno-pravne osebe sui generis, kot je menilo tudi Ustavno sodišče RS pri presoji Sporazuma med Republiko Slovenijo in Svetim sedežem (39. točka Mnenja Ustavnega sodišča RS, št. Rm 1/02-21 z dne 19. 11. 2003)³.

¹ Uradni list RS, št. 14/2007.

² Uradni list RS, št. 23/1999 in 30/2002-ZJF-C.

³ Mnenje o skladnosti nekaterih določb Sporazuma med Republiko Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih z Ustavo, Uradni list RS, št. 118/2003.

Ker takih posebnosti, kot so značilne za verske skupnosti, ZR ter na podlagi njega sprejeti posebni slovenski računovodski standardi, ki urejajo računovodenje in računovodsko poročanje zasebnih pravnih oseb, ne upoštevajo ali urejajo, menimo, da ni zadostnih pravnih podlag, na podlagi katerih bi verske skupnosti lahko zagotavljale verodostojno računovodsko poročanje. Menimo, da bi namene računovodskega poročanja verskih skupnosti (npr. davčni, statistični, javni) morali najprej opredeliti v ZVS ali drugem ustreznem zakonu in se pri tem zgledovati po primerjalnih ureditvah oz. po državah, v katerih imajo položaj verskih skupnosti urejen podobno kot v Sloveniji. Šele na tej podlagi bi lahko z računovodskimi predpisi oz. slovenskimi računovodskimi standardi določili pravila računovodenja in sestavljanja računovodskih izkazov za opredeljene namene poročanja.

Ker verskih skupnosti kot zasebno-pravnih oseb sui generis ni mogoče v celoti enačiti z nepridobitnimi organizacijami, posebni slovenski računovodski standard *SRS 36 (2006) – Računovodske rešitve v nepridobitnih organizacijah – pravnih osebah zasebnega prava* tudi ne vsebuje rešitev za specifična vprašanja računovodenja verskih skupnosti. Iz *SRS 36* izhaja, da je namenjen predvsem organizacijam, ki delujejo kot negospodarske javne službe, opredeljene z zakonom ali predpisom lokalne skupnosti. Dejavnost verskih skupnosti z *ZVS* ni opredeljena kot negospodarska javna služba. V *SRS 36* je med drugim tudi določeno, da se umetniška dela in druge predmete kulturne oziroma zgodovinske vrednosti vrednoti bodisi kot običajna osnovna sredstva (nabavna vrednost se ugotavlja v skladu s *SRS 1*) ali s cenitvijo. Cenitev naravne in kulturne dediščine, s katero razpolagajo verske skupnosti, ni izvedljiva v kratkem času in bi povzročila velike stroške. Samo Katoliška cerkev razpolaga z okoli 2.900 cerkva. Upoštevati tudi moramo, da slovenska zakonodaja ne ureja vrednotenja in računovodenja naravne in kulturne dediščine niti za organizacije javnega sektorja.⁴ Računovodenja naravne in kulturne dediščine prav tako ne urejajo Mednarodni računovodski standardi kot *MRS 16 – Zemljišča, zgradbe in druga oprema*, ki so del slovenskega pravnega reda in jih uporabljajo določene gospodarske organizacije. Tudi Mednarodni računovodski standardi za javni sektor oz. *MRSJS 17 – Zemljišča, zgradbe in oprema* prepušča odločitev o računovodskem izkazovanju sredstev kulturne in naravne dediščine uporabniku standarda.⁵ V *SRS 36* tudi ni pravil, ki bi jih lahko uporabili za merjenje in izkazovanje posebnih odhodkov, ki nastajajo v verskih skupnostih zaradi drugih posebnosti njihovega delovanja (redovniki in redovnice nimajo osebnega premoženja, sredstva za njihove osebne prejeme zagotavljajo redovne oz. verske skupnosti).

Primeroma navedene in še druge posebnosti izkazovanja prihodkov, odhodkov, sredstev in obveznosti do virov sredstev pri verskih skupnostih pojasnjujejo, da *SRS 36* ne nudi rešitev za verodostojno in enotno sestavljanje izkaza prihodkov in odhodkov ter bilance stanja za verske skupnosti kot sui generis nepridobitne organizacije – pravne osebe zasebnega prava.

Z našim mnenjem, da verske skupnosti na podlagi določil ZR in *SRS 36* ne morejo strokovno sestavljati računovodskih izkazov oz. letnih poročil, smo seznanili ministra, pristojnega za finance, že lani (naš dopis št. 9630-70/2008-6, z dne 25. 2. 2009). Ker se Ministrstvo za finance do našega mnenja ni pisno opredelilo, je *AJPES* sprejemal letna poročila za leto 2008 od tistih verskih skupnosti, ki so se za predložitev odločile. Takih verskih skupnosti je bilo 27 od skupaj 43 registriranih verskih skupnosti. Vpogled v predložene podatke nam omogoča sklepati, da vsaj pri večjih izmed njih predloženi izkazi niso verodostojni prikaz sredstev in obveznosti do virov sredstev ter prihodkov in odhodkov.⁶ (Tako je na primer javno znano, da je verska skupnost, navedena pod zap. št. 16 priložene preglednice, imela

⁴ Zakon o varstvu kulturne dediščine - ZVKD-1 (Uradni list RS, št. 16/2008 in 123/2008), ki se uporablja od marca 2008, opredeljuje naravno in kulturno dediščino, njeno varovanje, uporabo, upravljanje, evidentiranje, ne ureja pa vrednotenja naravne in kulturne dediščine.

⁵ To pomeni, da tudi v primeru, če bi naša država uporabljala Mednarodne računovodske standarde za javni sektor (IFAC, International Public Sector Accounting Standards), bi morala vrednotenje sredstev naravne in kulturne dediščine dodatno opredeliti.

⁶ *AJPES* nima pooblastil za zagotavljanje kakovosti ali pravilnosti letnih poročil, ki mu jih predlagajo poslovni subjekti, med njimi nepridobitne organizacije.

nedokončano investicijo, vredno več milijonov evrov, v predloženih izkazih pa je izkazala skupno vrednost svojih sredstev v višini nekaj manj kot 16 tisoč evrov.) Zato se utemeljeno postavlja vprašanje, kakšno informacijsko vrednost imajo za slovensko zainteresirano javnost navedeni izkazi.

Tako tudi predloženi podatki v letnih poročilih nekaterih verskih skupnosti kažejo, da bi morala slovenska država v sodelovanju z največjimi verskimi skupnostmi, upoštevaje primerjalne ureditve računovodskega poročanja verskih skupnosti v drugih demokratičnih državah, najprej v predpisih opredeliti namene poročanja verskih skupnosti in na tej podlagi oblikovati poseben slovenski računovodski standard za verske skupnosti.

Slovenska škofovsko konferenca, Koordinacija škofijskih gospodarskih uprav, nas je v začetku decembra 2009 z dopisom obvestila, da je s ciljem ureditve vprašanj računovodskega poročanja za potrebe državnih organov oz. predložitve letnih poročil AJPES imela v letu 2009 več sestankov s predstavniki pristojnih državnih organov oz. ministrstva, pristojnega za finance, organizirala je študijsko posvetovanje in iskala odgovore za rešitve v okviru veljavne zakonodaje, vendar na tej podlagi ne bo mogla zagotoviti predložitve letnih poročil AJPES za leto 2009.

AJPES zato prosi Vlado RS, da mu čim prej odgovori na uvodni vprašnji v tem dopisu; zadnji rok za predložitev letnih poročil nepridobitnih organizacij – pravnih oseb zasebnega prava za leto 2009 AJPES je 28. 2. 2010.

Lep pozdrav,

mag. Romana Logar,
direktorica

Prilogi:

- kot v besedilu

V vednost:

- g. dr. Franc Križanič, minister za finance (franc.krizanic@mf-rs.si)

Način pošiljanja:

- po kurirju